

## Otvoritev novega fašističnega parlamenta

Nič novega ni, ako povemo, da se je italijanski fašizem rodil brez slehernege programa. Nastal je kot od industrialcev plačano gibanje, čigar edini namen je bil zavezati, z uporabo nastila, vedno večji pritisk v komunistični in socialistični stranki organiziranega delavstva proti delodajalcem. Razdrapanje prilike in notranjem življenju Italije so fašizem privedle povsem nepričakovano do oblasti ter ga tako spremenile v stranko, ki je kot taka rabila seveda tudi svoj program.

Ker se je gibanje prikazovalo kot nekaj povsem originalnega, je moral tudi program biti originalen; in tako so si fašistični ideologi umislili sindikat, delovno ustavo in, slednjic, korporacijsko uredbo države. Program se je polagoma izpolnjeval v teoriji in fašizem je prišel končno do zaključka, da treba popolnoma preurediti tudi parlament, ki je bil postal pod fašističnim režimom povsem nepotrebnostna tvorba, ker so ga tvorili pristaši ene same stranke, ki so pokorno odobraval vsako vladno iniciativo. Tako je nastala misel, da bi se poslanska zbornica preuredila v korporacijsko zbornico, v kateri naj bi bili zastopniki delodajalci, delojemalci, strokovno izobraženi ljudje in pa stranka sama — Ta zbornica naj bi organizirala in vodila vse gospodarsko življenje države.

Izdelali so načrt, določili, da naj se vse gospodarske sile organizirajo v 22 korporacijah, ki naj jih vodi državni korporacijski svet, t. j. korporacijska zbornica. Število članov zbornice so določili na 739 (268 zastopnikov delodajalcev, ravno toliko zastopnikov delavcev, 137 strokovnjakov in 66 fašistov). Sestavila se je lista in razpisal se je takozvani "plebiscit", v soboto pa se je ta novi korporacijski parlament sestel prvi krat.

Otvoritveni govor je imel Mussolini, ki je poudarjal, da je otvoritev državnega korporacijskega sveta dogodek odlične važnosti in italijanski zgodovini, ker je nekaj originalnega in ima primera v nobeni drugi državi. Nova zbornica nadomestila institucije, ki so se preživele in spadajo v preteklost. "Italija", je nadaljeval duce, "je zasigurala svojemu prebivalstvu dele. Fašistična revolucija je proglasila enakost vseh državljanov pred zakonom; temu načelu dodaja sedaj še drugo načelo: enakost vseh napravam delu kot socialni dolžnosti. Namen korporacij je ustvariti organizacijo, ki naj ublaži socialne razlike. To imenujem jaz najvišjo socialno pravičnost. V našem veku ni mogoče reči, da je materialno uboštvo nezgodno zlo. Preteklo stoletje je proglasilo enakost državljanov pred zakonom. Bila je to ena od najbolj dalekosežnih pridobitev. Fašistični vek je pa proglasil še enakost vseh ljudi napram delu, ki ga smatramo kot pravico in dolžnost in tudi kot ustvarjajoče zadovoljstvo."

"Veliki mehanizem korporacij se je začel danes gibati, ne smemo pa pričakovati, da bo takoj začel delati čudeže. Pripravljeni moramo biti na več ali manj dolga dobo eksperimentov, mnogo je odvieno tudi od nadaljnjega razvoja splošnih gospodarskih prilik po vsem svetu."

Marsikaj bi človek lahko napisal k zgornjim Mussolinijevim besedam. Ta ko na primer bi resnici v obraz njegova trditve, da je zakon v Italiji za vse enak, ki je vendar vsemu svetu znano, kako imajo v današnji Italiji fašisti vse pravice, nefašisti pa nobene; kako so prvi v vsakem pogledu protežirani, drugi pa izključeni in izločeni; kako so narodne manjšine, in posebno naša, nečloveško zatirane itd.

Izjava, da je delo pravica in dolžnost, ni od danes. To načelo je bilo proglaseno že 1927. leta v takozvani "Delovni ustavi" (Carta del Lavoro). Kljub temu pa je brezposelnost otonega leta dalje stalno rasla in so se delovne prilike vedno bolj slabšale. Izjava, da mora biti delo pravično plačano, je tudi že vsebovala "Carta del Lavoro"; to pa ni odpravilo sindikatov, da so v zadnjih letih večkrat občutno znižali plače tako, da je življenjski standard italijanskega ljudstva padel na prav nizko stopnjo.

Ali se bodo delovne prilike izboljšale sedaj s korporacijsko zbornico; ali bo ta zbornica prinesla Italiji gospodarsko izboljšanje, ki ga fašisti že toliko časa obljubljajo ljudstvu? O tem zelo dvomimo in oti Mussolini ni preveč prepričan, da se bo to res zgodilo, saj je previdno povedal, da je izboljšanje položaja mnoge odvisne od

## Nečuvvena italijanska izzivanja v Dalmaciji

Iredentistična propaganda s krova italijanskega motornika "Vulcanie" - Radio-postaja v Bariju dela propagando proti Jugoslaviji - Vprašanje odnosajev med Italijo in Francijo

Komaj se je nekoliko zabrisal vtis, ki so ga napravili izzivalci govori guvernerja Tripolitanijske in bivšega ministra Balba v Splitu, ko že spet prihaja iz Dalmacije poročila o novih nečuvvenih izzivanjih Italijanov.

Jugoslovanske radio-oddajne postaje so v četrtke sporočile javnosti, da je bila vržena na korčulsko obalo s krova italijanskega motornika "Vulcanie", ki vozi potnike med Trstom in New Yorkom, velika množina letakov z izzivalno protijugoslovansko vsebino. Na obali se je našla tudi steklenica, ki so jo vrgli v morje italijanski mornarji. V njej je bil listek, na katerem je bilo zapisano: "Kmatu se povrnite v naročje matere Italije".

Italijanska oddajna postaja v Bariju vodi, vkljub protestom jugoslovanskega poslanika v Rimu, še nadalje neovirano protijugoslovansko in iredentistično propagando.

Nadaljnega razvoja gospodarskih prilik v svetu. To pa razlagajo tudi v onih deželah, kjer nimajo korporacij. Korporacijska zbornica ima nalogo, da izenači socialne razlike v italijanskem narodu ter uredi življenje in delovne pogoje tako, da se bo vsem dobro godilo. Nočemo reči v naprej, da si ne bo prizadevala narediti kaj tudi v tem pogledu, pač pa lahko trdimo, da fašizem doslej ni izravnal socialnih razlik, marveč jih je še povečal in je k temu mnogo pripomogel tudi njegov davčni sistem, ki je popolnoma upravitel malega posestnika in obtnika.

Besede so pač lepe. Ko bi le tudi dejanja bila!

## FLANDIN DOBIL ZAUPNICO

Kakor smo že poročali, v zadnji številki našega lista, se je kriza, ki jo je izzval spor v Doumergueovi vladi, nepričakovano hitro rešila. Fladinu je uspelo sestaviti nov koalicijski kabinet v znamenju nadaljevanja političnega premirja, ki je potrebno, ako hoče Francija rešiti važne gospodarske in finančne ter zunanje-politične probleme.

Nova vlada se je v terek predstavila parlamentu. V poslanski zbornici je Fladin prečital precej energično izjavo, v kateri je zagrozil tudi z razpustitvijo parlamenta za slučaj, da bi se izkazalo, da ni mogoče sestaviti vlade, ki bi v parlamentu mogla računati z zadostno zaslombo. Povedal je, da bo vlada poskrbela za ohranitev reda in bo zato izdala poseben pravilnik za javne manifestacije ter prepovedala nedovoljeno nošenje orožja. Predložila bo parlamentu nemudoma državni proračun, poskrbela za ublažitev brezposelnosti, v zunanji politiki pa se bo držala dosedanjih smernic.

Po prečitjanju te vladne izjave se je glasovanje o zaupnici; za vlado je glasovalo 423 poslancev, proti njej na 118. Ta izredna velika večina, kakršne v zadnjih letih nobena francoska vlada ni dobila, bo Fladinovemu kabinetu omogočila, da se loti s potrebno energijo cele vrste problemov, ki čakajo na nujno rešitev.

dentično propagando. Dalmacijo naziva "neodrešeno deželo" ter obljublja, da jo bodo fašisti kmalu rešili iz "slovanskega robstva".

Jasno je, da takšna izzivanja ne morejo prispevati k izboljšanju odnosajev med obema državama in značilno je, da Italija noče spremeniti tega svojega sovražnega zadržanja, da si je Jugoslavija pokazala veliko samo obvladovanje v zvezi z marseilleskim atentatom, čeprav je znano, da je Paveliča in njegovo organizacijo podpirala ne samo Madžarska, marveč tudi Italija.

Neprestana italijanska izzivanja so jasen dokaz, da Italija noče dobrih

odnosajev, marveč si želi resnih komplikacij, ker upa, da ji bo uspelo ribariti v kalnem.

Radi tega se je za sedaj zmanjšala možnost, da bi prišlo do sporazuma med Rimom in Parizom. Francoski zunanji minister Laval je te dni odkritosrčno priznal, da so pogajanja z Italijo težka, ker italijanske oblasti neče izročiti Paveliča, glavnega organizatorja marseilleskega atentata. Najbrž se boje, da bi Pavelič s svojimi izjavami kompromitiral Italijo, ki je nudila zaščito hrvatskim teroristom.

Jugoslovanski zunanji minister Jevtić je v četrtke odpotoval iz Beogra-

## Odmevi marseilleskega atentata

Na zahteve francoskih oblastev je italijanska policija aretirala "rejšnji petek v Genovi hrvatskega emigranta dr. Mileta Budaka. Osumljen je, da je bil tudi on med organizatorji atentata, v katerem sta zgrubila življenje kralj Aleksander in minister Barthou.

neki drug človek, čigar aretacijo je spet zahtevala francoska policija. Prepeljan je bil v Turin. Oblasti niso še povedale, kdo je ta novi aretiranec.

V Italiji je bilo do sedaj prijetih, v zvezi z marseilleskim atentatom, četrto osebo; poleg zgoraj navedenih dveh, sta še vedno v zaporu Pave-



Kralj Aleksander in minister Barthou slikana v avtomobilu tik pred atentatom.

Glasom poročila, ki so ga objavile italijanske oblasti, je Budak tekom zasliševanja izjavil, da se je bil na tisti dan v Berlinu, kamor je bil prišel s pravilnim jugoslovanskim potnim listom. Rekel je, da je bil preganjan od Srbov ter da se je hotel odtegniti njihovu nadzorstvu s tem, da si je preskrbel ponarejen potni list, s katerim je potoval, dokler ni prispel v Bologno; tu da je bil v času, ko se je izvršil atentat, ob strani svoje žene, ki je bila tedaj bolna. V Italijo da je prišel 20. septembra. Uničil je češkoslovaški potni list ter se preselil v Genovo, kjer ga je policija aretirala. Zanimal je, da bi bil v kakšni zvezi z atentatom.

Tako izjavlja aretiranec. Jasno pa je, da so morale francoske oblasti lobiti tekom preiskave, ki jo vodijo, tehtne dokaze proti njemu, ako so zahtevale aretacijo.

V četrtke je bil aretiran v vlaku, ko se je vozil iz Milana proti San Remu,

lič, vodja ustaške organizacije, in njegov pomagač Kvaternik.

Beograjsko "Vreme" je v četrtke priobčilo dolg članek, v katerem dokazuje, da je Madžarska podpirala in financirala protijugoslovanske teroriste ter da je moralno in kazensko odgovorna za marseilleski atentat. — List poziva vlado, naj predloži Zvezi narodov spomenico, v kateri naj na vede dokaze, ki jih ima o zločinskem delu madžarskih oblastih.

Odločni članek uglednega beograjskega lista je napravil globok vtis ne samo v Jugoslaviji, marveč tudi v inozemstvu.

Povdom obletnice rapalske pogodbe so se izvršile v Zagrebu velike protitalijanske in protimadžarske demonstracije. V bližini italijanskega konzulata je policija zadržala več tisoč dijakov, ki so vpili: "Smrt teroristom! Dol z Italijo! Dol z Madžarsko!"

Oba konzulata so morale oblasti zastražiti z močnimi policijskimi kordoni.

da proti Ženevi. V poučenih krogih zatrjujejo, da je nesel s sabo spomenico, ki jo bo predložil Zvezi narodov in ki se nanaša na zveze madžarske vlade s teroristi. Jugoslovanski korak pred ženevsko organizacijo bdo podprle vse države, ki tvorijo Malo antanto in pa one, ki so podpisale balkanski sporazum. V zvezi s tem vprašanjem se je mudil te dni v prestolnici Jugoslavije tudi turški zunanji minister Tevfik Rušid beg.

Jugoslovanska vlada je objavila naredbu, glasom katere morajo zapustiti deželo vsi oni tuji delavci, ki nimajo posebnega dovoljenja, da smejo še na dalje ostati v deželi. Tako se bo država rešila med drugim 27.000 Madžarov, ki so domačim delovnim močem odjedali kruh.

### POTRES V BOSNI

Precej močni potresni sunki, ki so se ponavljali skoro polgodno ure, so v ponedeljek močno vznemirili prebivalstvo v bosanskem Travniku in okolici.

Mnogo dimnikov se je posulo in vrh so določili na 739 (268 zastopnikov dehiš, človeških žrtev pa ni bilo, ker so ljudje utegnili še pravočasno pobegniti na prosto.

## PARIZ VZHODA

V zadnjem času mnogo čitamo o vzhodni kitajski železnici, pa vemo, kako je bila ta železnica v zadnjih letih predmet nevarnih sporov med Sovjetsko Rusijo in Japonsko, dokler se prizadeti vladi pred nedavnim nista domenili glede prodaje. Gospodari postanejo Japonci in s tem bodo spori prenehali.

Sedež in križišče vzhodne kitajske železnice, ki teče po Mandžuriji, je mesto Harbin, čigar ime dobro poznamo iz časopisnih poročil. Ne poznamo pa njegovega življenja. Pravi, da je Harbin najbolj evropsko mesto na Daljnem vzhodu, čeprav je 8000 km daleč od kulturne Evrope, od katere ga ločijo puščave in pustine, pragozdovi in divjine. — Pravi, da ga po pravici imenujejo evropsko mesto, saj je največje mesto belih prebivalcev tam na vzhodu. Ima vsega skupaj 400.000 prebivalcev, med katerimi je samo Rusov 110.000. Poleg teh pa živi tam na tisoče Angležev, Francozov, Italijanov, Američanov, Nemcev in Japoncev. Saj je samo pri upravi vzhodno-kitajske železnice bilo v službi 12000 Rusov. To je bilo do nedavna kitajsko mesto s kitajsko upravo.

V Harbinu poskuša Mandžurija dokazati, kako lepo je mogoče, da Azijci vladajo nad Evropo in da Azijci znajo prav tako dobro ukazovati kakor Evropejci ubogati. Ta poskus kaipada za Evropejce ni vedno brez nevarnosti.

Harbin je bolehalo in nevarno mesto, mesto postavljeno v prazen nič, sredi mandžurske stepe, ob robu mon golske puščave, katere svoj jezik pohledno steza do bregov reke Cungari. Harbin je vedno pilano in razburjeno mesto. Saj vlada v njem najbolj razvratno nočno življenje. Imenujejo ga tudi Pariz vzhoda — ne le zaradi porednega nočnega življenja, marveč tudi zato, ker je Harbin kakor Pariz nudil dvomljivo in drago plačano zavetišče ostankom ruskega plemstva in meščanstva. Rusi, ki jim je bil beg proti zahodu zaprt, a so se morali vendarle rešiti pred rdečim potopom, so bežali na vzhod. Pribežali so v Harbin, ki jim je nudil prvi odmor na begu. In sedaj ne znajo najti izhoda iz njega. Vsaka kavarniška natakarica je ruska velika kneginja, ali vsaj pravi, da je nekaj bila; vsaka plesalka v dvomljivih kabareti je generalova hči, nočna dekleta so hčerke carskih državnih svetnikov.

V Harbinu vozijo avtotaksi kakor drugod avtobusi, ki med potjo sprejemajo potnike, kateri se vozijo v isto smer. En sam bi voznik ne zmagal, sofer pa je bivši ruski častnik. — V zanemarjenih parkih se potikajo častniki in vojniki carske armade, oblečeni in sprano carsko čepico ncsijo na glavi, podnevi te prosije za cigarete, ponoči spe v pisanih klopčicah na redki trati ter čakajo na kakega kitajskega generala, ki potrebuje instrukturjev in podčastnikov za svojo vojaško tolpo. Vsak hip se dvignejo

Novo ljudsko štetje je odredila ruska vlada; prebivalstvo Tučije je znalo leta 1927 okroglih 14 milijonov duš, sedaj pa računajo, da ima Turčija že 18 milijonov prebivalcev. Štetje se bo vršilo prihodnje leto.

Italijanske fašistične oblasti so določile, da morajo učitelji in učiteljice, ki so vpisani v stranko, hoditi v šolo oblečeni v fašistične uniforme, da bodo tudi s svojo zunanostjo vplivali na vzgojo otrok.

Novi londonski župan Molyneux Killick, star 73 let, je bil pretekli petek slovesno ustoličen. Killick je bil v svojih mladih letih navaden mornariški vajenec in se je z vztrajnostjo in srečo prikopal tekom let do položaja enega najbolj uglednih finančnikov v Londonu. Na stara leta ga je doletela še najvišja izmed časti, ki jih ara angleška prestolnica izkazuje svojemu meščanu.

Velika spominska svečanost za pok. kraljem Aleksandrom se je vršila v soboto pod slavolokom zmage v Parizu. Udeležili so se je predsednik republike in vsi člani vlade. Pred grobo mrtavnega vojaka so defilirali oddelki bivših bojevnikov. Dasi je bilo kakor iz šaka, je prisostvovalo preko 20.000 oseb.

Poljski Nemci nameravajo združiti vse svoje organizacije v veliko zvezo pod vodstvom manjšinskih zastopnikov v sejmnu in senatu. Včasih so Nemci vedno tožili, da se jim pod Poljski slabo godi; odkar so se diplomatični odnosaji med Poljsko in Nemčijo temeljito izboljšali, se pa nič več ne pritožujejo.

Boj proti katoliški trgovščini je spet vzplamtel v Mehiku. — Državni pravdnik Portes Gil je te dni celo izdal zaporno povelje proti papeževemu nunciju mons. Ruiz y Flores ter proti škofu iz Huejutla, ker da sta hujšala duhovščino proti vladi. Oba prizadeta cerkvena dostojanstvenika se pa nahajata na varnem v Združenih državah.

na povelje kakega vročekrvnega, ki jim obljublja, da bo s peščico hercev in pijancev zavzel sovjetsko Rusijo. In bridke solze so jim tekale po licih, ko jih je razorožila nekdanja kitajska policija.

Neuspeli poskusi so bili nujni. Vsak poskus belih Rusov so rdeči Rusi že vnaprej izdali policijski upravi. Rdeči pa se pritožujejo, da vohunijo za njimi beli, ki so v službi mandžurske vlade. Zastopniki Anglije — trgovski in politični — morajo paziti, da se Rusi — niti beli niti rdeči — v Harbinu in v okolici preveč ne ugrozdijo. Zastopniki Amerike nadzorujejo vsak korak Angležev. Japonci — ki je od njih v Mandžuriji odvisnih mnogo stvari in ljudi — pa nadzorujejo Russe, Angleže, Amerikance in Mandžurce. Vsi poročajo oblastem in listom v domovino, vsi so ogorčeni in prijazni — nepopisno zabavna igra!

Sovražne si stranke ločijo trgovinska, politična in plemenska nasprotstva in jih razburjajo, da se koljejo med seboj zaradi preskrbe z vodo ali zaradi električnega toka.

Harbin ima tri elektrarne: rusko, ameriško in mandžursko; nima pa vodovoda. Vodo vozijo od daleč na tovornih avtomobilih — vzroka dovolj, da se histerična mešanica cepi v sto strank.

Nočno življenje, ki je glasovito, nudi človeku najprej razburjajoče, potem pa odvratno sliko prisliljene veselosti. Ples je ples mrtvakov. Obrazi so zaznamovani. Ni več dvoma na njih, da so v vrtincu potopa, ki jih že požira. Evropejci, Američani in Azijci sede skupaj pri gugalnicah se mizah, politih z vinom. Vse polno je godbe, žganja in žensk. Kini igrajo vso noč. Napiso so angleški, ruski in kitajski.

Zunaj v stapi pa so prve jurte nomadskih Mongolov, ki tu paso črede krav, ovac in konj. Tu in tam stojte vase in kolonije Rusov, delavskih in pridnih ljudi, ki se ne zmenijo za drugo, ko za svojo zemljo, katero ohledujejo. Ti niso ne beli ne rdeči.

Strašno skrivnostno je to mesto! Mandžurski ekspres ostane v njem od jutra do večera. Večina ljudi je vesela, ko se zvečer lahko zopet odpelje ter zopet varno sedi v svojem kupeju.

Mandžurija je velika ko Nemčija in Francija skupaj. Ima 30 milijonov ljudi, živinorejo in poljedelstvo. Le pol dežele je obljudene. Dežela je silno rodovitna ter bogata. Neizmerne množine zlata so skrite v njej. V teku 20 let se je prebivalstvo s kitajskim doseljevanjem podvojilo.

Vaako leto se selijo v Mandžurijo milijuni Kitajcev, katere doma preganja lakota in povenjen. To je največje preseljevanje narodov, kar ga svet pozna.



Kralj Aleksander pri eni poslednji vojaških parad v Beogradu



# SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

## VESTI IZ DOMOVINE

### Šolstvo v Južni Srbiji

Vpisi učencev v južno-srbske osnovne šole izkazuje, da se je število šolarjev v zadnjih treh letih pomnožilo za 53,178. Še več povedo statistični podatki: V južno-srbskih krajih je nepismenost od konca vojne znašala 95 odstotkov. Do 1. 1932, je padla na 69, sedaj pa je že znižana na 65 odstotkov. Ker je vsa južna Srbija glede na šolstvo predstavljala po osvoboditvi najtežjo delno, so tudi uspehi srednjih šol razmeroma prav dobri. Srednjih šol je 15 s 178 razredov in 359 učnimi močmi, v 14 mesecih šolnih pa je 54 razredov, v katerih poučuje 107 učnih moči. Od leta 1918, do letošnjega šolskega leta so zgradili v južno-srbskih krajih 573 novih osnovnih šol. Med srednjimi šolami pa niso vštete vse one šole, ki spadajo v področje ministrstva za trgovino.

Pri prosvetnem napredku južne Srbije igrajo važno vlogo tudi razne privatne prosvetne in kulturne ustanove. Tako n. pr. deluje v južni Srbiji 167 čitalnic, 47 sokolskih društev, 108 sokolskih čet, 24 pevskih društev, 25 strelskih društev in preko 350 drugih prosvetnih organizacij.

### Zakon o pobijanju spolnih bolezni stopil v veljavo

Dne 1. oktobra o polnoči je stopil v Jugoslaviji v veljavo zakon za pobijanje spolnih bolezni. Pravilnik se tiče predvsem policijskega nadzorstva nad javno prostitucijo. S tem dnevom so zaprli v Jugoslaviji vse javne hiše, v kolikor so še obstajale, in je bilo ukinjeno policijsko nadzorstvo nad prostitutkami. V glavnem so se ohranile od tega dne javne hiše v Sarajevu, Osijeku, Novem Sadu, Subotici in nekaterih drugih manjših mestih. Okrog 5000 prostitutok so poslali v njihove domovinske občine. Nad njimi ne bodo izvajali posebne nadzorstva, pač pa bodo postavljene pred sodišče, čim bi okužile kakega moškega.

### Očeta je umoril

V vasi Seč pri Črmošnjicah je bil nedavno v postelji ustreljen 53-letni posestnik Franc Zabkar. Zločinca je bil osumljen njegov 26-letni sin France, ki je kazeno krvavo delo tudi priznal. Za povod je mlad zločinec navedel nevezdrne domače razmere. Stari Zabkar je bil po sinovi izpovedi velik nasilnež, ki je svojo jezo vselej

stresal nad domačimi. Zločinca so odali v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

### Nenavaden vzrok samomora

Iz Maribora poročajo da je odkril lovski čuvaj Franc Parc v gostem grmovju v gozdu tik nad Dravo zadaj za tovarno dušika v Rušah, truplo 74 letnega upokoječnega železničarja — Franca Buckmeistera, ki je živel v Rušah pri svoji hčeri. Ze 12. septembra je izginil od doma ter je bilo potem vse iskanje za njim zaman. Buckmeister je visel na nizki veji, da je čisto čepel pri tleh. Vzrok samomora je bil čisto svojevrsten ter dokazuje, da ni pokojnik ravnal pri pravi zavesti. Kljub svojim 74 leti se je hotel po vsej sili še poročiti. Ker so mu lastni otroci ugovarjali ter mu branili, je šel v smrt.

### Sreča v nesreči

Na zasilnem prehodu na Tezmem se je dogodila nesreča, ki jih malo takih pozna vsakdanja kronika. Le čudežno naključje je rešilo 32 letno posestnico Ivano Lončaričevico iz Prepolja na Dravskem polju grozne smrti. Ljudje, ki so bili priča grozne nesreče, niso mogli verjeti, da je Lončaričeva res ostala živa. Nezgoda se je pripetila takole:

Lončaričeva se je peljala po Tržaški cesti proti domu na enovpreznem vozu. Ker so bile železniške zapornice odprte, je nič hudega sluteč pogledala konja čez progo. Ko je bila ravno sredi proge med obema barierama, je Lončaričeva naenkrat opazila glasen pisk lokomotive in tudi krič železniškega čuvaja, da se bliža vlak. Res je v kritičnem trenutku privzvil osebni vlak iz Maribora, ki se mu Lončaričeva ni mogla več umakniti. Lokomotiva je zgrabila zadnji del vozu in sunek je bil tako silen, da je Lončaričeva odletela z voza, ki mu je tudi odtrgalo strehe, da je bil konj prost. Nezvesta zaradi silnega strahu je posestnica obležala v jarku. Po srečnem naključju pa je dobila samo lažje poškodbe na nogah in rokah. Tudi konju se ni zgodilo nič, voz pa je lokomotiva popolnoma zdržala. Kdo je zakrivil nesrečo, ki bi bila kmalu usodna za človeško življenje, bo ugotovila komisija.

### DR. TRAVESARO

Specialist za otroške bolezni v "Instituto de Maternidad", Dodeljen stolec za pediatrijo in otroško vzgojo na zdravniški fakulteti

Sprejema: ob ponedeljkih, sredin in petkih od 15. do 17.

RIVADAVIA 3434 UT. 62 Mitre 0548

## VESTI S PRIMORSKEGA

### IZZIVANJA NA SABOTINU

Na Sabotinu so imeli 30. septembra t. l. veliko slavnost; odkrili so spomenik onim italijanskim vojakom, ki so padli v tamošnjih bojih tekom svetovne vojne. Na proslavo so prišli zastopniki raznih polkov, mnogi generali, predstavniki oblasti itd., in prisoten je bil tudi onvi goriški nadškof mons Margotti, ki je imel govor, v katerem je slavil italijansko vojsko in "njene poveljnike, ki so jo vodili do zmage". Načelnik goriške občine je predal maršalu Badogliju listino, s katero se maršal imenuje čestnim meščanom goriškega mesta. Imel je ob tej priliki govor, v katerem se je z veliko ljubeznivostjo spomnil tudi Slovencev; dejal je, namreč, med drugim: "Lev svetega Marka je s svojim rjovenjem pregnal divje tolpe Slovanov in Nemcev, ki so se bile spustile iz severnih gozdov na sončna tla Italije. Naši očeti so čuvali italijanstvo teh mest pred onimi Slovani, ki še danes, v svoji nemoči, izlivajo besno peno svoje nevhvaležne balkanske duše na našo slavno vojsko. Tu je prisoten tudi kmet", je nadalje fantaziral Pascoli, "ki se je za časa vojne stoicno pustil streljati za svoje italijanstvo".

Maršal Badoglio je odgovoril v približno istem duhu. Namigaval je na "bodočo vojno z vzhodnim sosedom" ter dejal: "Ob tej priliki obračam, s tega ognjišča italijanstva, svojo misel vdanosti kralju in duceju, ki s toliko simpatijo gleda na vojsko. Pri tem opozarjam, da bo v najbližji bodočnosti nova slava obsijala našo junako vojsko. Narod lahko s polnim zaupanjem gleda v novi vzhod italijanskega solnca".

Vsa proslava je potekla v protislovanskem in bojnem duhu.

### OPATIJSKI TRAMVAJI v Ljubljani

Opatijska občina je bila ponudila Ljubljani že pred več meseci 20 svojih tramvajskih vozov. Ko je ta vest prišla v listo, so se opatijski in reški fašisti hudo razburili, čes da takšna kupčija zadeva čast Italije. Intervinirali so pri oblastih, naj bi posredovale, a uspeha niso dosegli. Opatijska je že začela izročati vozove v Ljubljano. Sila pač kola lomi. Uprava opatijske občine je bila primorana prodati vozove, da se vsaj deloma reši iz velikih finančnih stisk.

### Nova žrtev

Koncem septembra je bila v Godoviču pri Idriji poroka. Ponoči so se svatje veseli vračali domov; med njimi je bil tudi neki Vidmar. Zašel je nekoliko s ceste in se menda preveč približal vojaškim utrdbam, katere stražijo karabinerji. Ti so mu baje za klicali, naj se ustavi. Vidmar najbrž njihovih besed ni slišal; to je tem bolj verjetno, ker je bil nekoliko dobre volje. Karabinerji so začeli streljati proti njemu in strelji so ga tako hudo zadeli, da je nesrečnež obležal mrtev.

### Radi žganja

Jože Mihelič iz Pedrovega pri Ribnembergu je bil v Gorici obsojen na tri mesece zapor, na 1356 lir globe ter na poravnavo sodnih stroškov; financerji so ga bili zasačili, ko je na skrivnem kuhal žganje.

Istotam so bili obsojeni Mihael Zelinskič, Božidar Kodrman in Josip Jerončič, ker so skuhal brez dovoljenja 12 litrov žganja; sedeti bo moral vsak po tri mesece, skupno bodo morali plačati preko 10.000 lir globe in še sodne stroške povrhu.

### Poneverbe in novi davki

V blagajni puljske pokrajinske uprave so odkrili velike poneverbe; znanj kalo je mnogo denarja. Prefekt je imenoval novo upravo, primanjkljaj pa se bo kril z novimi davki (sovrinpost). Tako se bo zgodilo, da bo fašistične grehe spet plačalo izmozgavano istrsko ljudstvo.

Da se javno mnenje "pomiri", so prišli v pokrajinsko upravo novi ljudje, ki imajo te le kvalifikacije: so mladi in fašisti "della prima ora". Eden izmed njih ima celo samo 27 let.

### Iz Črnega vrha

Troje izmed aretiranov iz Črnega vrha so oblasti izpustile iz zapor, ostale pa so še obdržali. Med aretiranci sta tudi posestnik Rudolf Dominik in česar Rudolf Jakob.

### Huda kazen

Franc in Viktor Trošt iz Predgriz pri Idriji sta bila obsojena v Gorici na denarno kazen od 10.589 lir, ker sta iz Jugoslavije pritihotapila šest volov.

## IZ BERISSA

### Smrt gospe Metodije Velišček

Pred nekaj dnevi je po težki operaciji izdihnila svojo plemenito dušo naša rojakinja Metodija, žena našega cenjenega priseljenca g. J. Veliščke, brata g. Leopolda Veliščke, trgovca v Berissi. Poleg užaloščenega stoproga in družine zapušča pokojnica



tudi majčkanega sinčka Vladka, ki mu kruta usoda ni naklonila, da bi užival sladko materinsko ljubezen.

Na njeni zadnji poti proti pokopališču v La Plati je spremljalo pokojnico veliko število naših ljudi, ki so ji na lep način izkazali poslednjo čast. Ob odprtem grobu je imel poslovilni govor g. J. Jakus, ki je, med drugim, naglašal, kako kratka je dolgoletna naša življenja in kako je radi tega potrebno, da se si medsebojno pomagamo in se cenimo.

Užaloščenim ostalim naše iskreno sožalje, pokojnici pa blag spomin in naj ji bo lahka tuja zemlja, v kateri ji je usoda naklonila večni počitek!

Posmatrač.

## ROJAKI!!

### PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najbolje postreženi.

### ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravi za svatbe — Prenosišča \$ 0.70  
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVEC

PATERNAL

Osorio 5085

### Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov  
Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181  
U. T. 59 La Paternal 1723



Tekom španske revolucije: Min. pred sednik Lerroux poroča novinarjem o položaju v posameznih pokrajinah

## IZ CORDOBE

### Društveni vesti

Podpisani odbor D. K. D. "Iskre" že sedaj naznanja naši cordobski javnosti, da priredi svoj prvi "Silvestrov večer" v dvorani "Ukrajina", Calle 82, šte. 1533 (Barrio Inglés).

Na sporedu bodo nekaj pevskih točk, deklamacija, kuplet in burka v enem dejanju.

Tem potom prosimo ostala cordobska društva, naj bi na ta večer ne prirejale svojih društvenih zabav, marveč naj bi se vsi člani in članice vseh društev odzvali našemu vabilu, da se bomo skupno poslovili od starega leta.

Ako ne pride kaj nepričakovanega vmes, bo prvi krat nastopil društveni tamburaški odsek z nekaj naših kornadov, in sicer prej izvajanjem reda, dočim bo za ples sviral dobro znani "Jazz-band".

Program in druge podrobnosti bomo pravočasno javili v "Novem listu". Toliko na znanje vsem, ki so zanimali za društveno delovanje v naši tukajšnji naselbini.

### POSILANO

Podpisani smatram za svojo dolžnost, da pred našo javnostjo odgovorim na podležne in neresnične klevete, ki jih zahrbtno raznaša po naselbini neki moj "dobri in stari prijatelj". Zato ga pozivam, naj odgovori na sledeča vprašanja:

1. Kje, kdaj in kako sem delal razkol med našimi društvi in organizacijami v Córdoba?

2. Kdo je oni, ki je kriv, da je propadlo S. P. D. III.?

3. Ali je res, ali ni, da so vsi oni člani S.P.D. III, ki so bili po takratnih društvenih pravilih v redu z naročeno ter so se udeležili občnega zbora glasovali za sedanje D. K. D. "Iskre"?

4. Kdo je oni, ki je skušal sejati razkol med naše slovensko delavstvo še preden se je ustanovilo ono društvo, in ki se s tem poslom ukvarja tudi danes?

5. Kdo je oni, ki z lažnjivim natečenjem skuša spraviti naše izseljence na kriva pota nesloge in medsebojnega sovraštva?

Prosim tega "vrlega in starega prijatelja", naj mi na ta vprašanja javno odgovori ter naj mi moje pretvezne grehe dokaže. Ako tega ne stori, bom primoran sumiti, da je "moj stari prijatelj" oni, ki ima zgornje grehe na vesti, pa bom primoran s polnim imenom razkrižati ga pred našo javnostjo, da ga bo znala soditi.

V Córdoba, nov. 1934.

Anton Mozetič,

poslednji tajnik S. P. D. III.

### KROJAČNICA IN TRGOVINA

## GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najboljšega blaga po zmerenih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se

### FRAN LEBAN

Avda. del Campo 1080

U. T. 59-3102 Buenos Aires

### Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle Bompland No. 709

Začenja pri ul. Dorrego 931, v bližini Triunvirato 1500

U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

### HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES

U. T. 44 Juncal 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno domačo hrano od \$ 2.— dalje.

### POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70

DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI  
Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

## Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELJANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE  
IN ZA DRUŽINE PROVRSTNA POSTEREŽBA  
IN ZMERNE CENE.

## Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović  
Vestno zdravljenje notranjih, želodčnih in srčnih bolezni.

### SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

### ZMERNE CENE

OLAJŠAVE ZA PLAČEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

## DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih  
JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"  
Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

# ŽENSKI KOTIČEK

## Ne uživajte prevročih jedi!

Slaba navada mnogih gospodinj, da prinašajo na mizo vroče jedi, in še slabša navada ljudi, da se takšnih jedi lotijo, se mašuje skoraj vedno.

Pred kratkim je Caspari v Frankfurtu napravil poskuse s 25 belimi mišmi. Dohivale so zjutraj na tešče mleka, ki je imelo temperaturo 60 stop. Celzija. Že po kratkem času se je začela mišim želodčna sluznica razkrajati, nastopila so vnetja. Čez pol leta so nastale oteklina, med njimi takšne, ki kažejo že na raka.

Ne samo živalim, tudi ljudem škoduje zauživanje prevročih jedi, ker povzroča nevarne želodčne bolezni.

## NOGE IN ZNACAJ

Larry Ceballos, vodja glasbenih in plesnih točk velike filmske družbe, je pravi pionir nove "vede", ki skuša človekov značaj ugotoviti po obliki nog. Da se je vrget v to področje, ni čudno, saj ima mnogo opravka s plesalkami iz vseh krogov in delov sveta.

"Dekleta z vitkimi nogami so običajne neromantična, girls z močnejšimi mečami pa so strastne narave, kakor sem imel priliko opazovati. Z vajo skrbno razvite mišice na nogah kažejo hladen, preračunljiv in včasih celo okruten značaj. Čim bolj se postava nog pri hoji razlikuje od običajne hoje, tem bolj ekscentrična je njih lastnica. Koraki zaupljivega dekleta so prosti in krepki, bojzljiva dekleta pa imajo neenakomerno in negotovo hojo. Razborita dekleta dvigajo svoje noge pri hoji precej visoko." Tako pravi vsaj Ceballos.

## PLESALKA, KI "POSOJA" NOGE

Katera ženska ima najlepše noge na svetu? Kakor pišejo z Dunaja, so tam prišli do prepričanja, da je lastnica najlepših nog plesalka dunajske opere Silvija Bettini, hči znanega kirurga in bivšega smornariškega štabnega zdravnika. Plesalka je morala že večkrat "posoditi" svoje noge raznim filmskim divam, da so bile v filmu privlačnejše.

## O sadju

To vsi dobro vemo, da je za čiščenje in osvežitev krvi sirovo sadje eno najboljših sredstev. Ima pa tudi več nevarnosti, ki se jim sicer lahko ogremo, ki jih pa le prepogosto prezremo. Med drugim vidimo grdo navado, zlasti pri otrokih, da pojedjo tudi peške. Sicer to ne more povzročiti vnetja slepiča, kot se je doslej splošno mislilo, a peške so vseeno nevarne; najnovejša raziskovanja so dognala, da vsebujejo peške prusko kislino (Blau säure) in da dovedejo zato lahko do zastrupljenja. Dalje ima sadje na svoji zunanji površini več ali manj bakterij in ga moramo zato pred užitjem dobro umiti. Pokvarjenega ali le malo nagnitega sadja se pa sploh ne smemo dotakniti.

## Nenavadna obletnica

Letos preteče prav 300 let, kar je bila v Rusiji objavljena prepoved kajenja. Prepoved so izdale obenem državne in cerkvene oblasti. Cerkevna oblastva so za prepoved navedla več verskih razlogov. Kajenje tobaka je bilo proglašeno za zlo, ker ljudstvo trati denar za tobak, na mesto da bi kupovalo kruh; dalje zato, ker je kajenje oviralo delavca na delu in ker je bilo vzrok v mnogih težavah. Glavni vzrok pa je bil ta, da so prišli s seboj v cerkev duh po tobaku in s tem kvarili versko razpoloženje v cerkvi.

Radi tega je bil leta 1634 izdan ukaz, ki prepoveduje kajenje tobaka in prodajo tobaknih izdelkov. Za neposlušnost so bile prav občutne kazni. Krivcem so razrezali nos, poleg tega so jih javno pretepali na trgih. Mnogo ljudi je bilo radi kajenja tobaka pregnanih v Sibirijo. Pregnani so bili tudi tovariši grškega metropolita Mirre, ki so prispeli v Rusijo. Metropolit Mirra, ki je sam kadil, je bil interniran v nekem samostanu, Ruski patriarh Nikon ga je hotel še huje kaznovati. Kronika pripoveduje, da je končno zbežal iz samostana.

## Sončne pege se množijo

Greenwiška zvezdarna v Londonu poroča, da je v zadnjem času, na veliko presenečenje astronomov, opažati predčasno porast števila sončnih peg. To bo imelo, po dosedanjih izkustvih, velike posledice tudi za nas. Pred vsem je pričakovati mnogo več neviht, nego smo jih imeli doslej. Posledica nalivov bo, da bodo na pr. srednjeevropske jezera močno narasla, v Arizoni, kjer so bile letos hude suše, pa se bo rastlinstvo močno razvilo.

Tudi na človeško in živalsko zdravje bodo imele sončne pege močan vpliv. Brezčistični promet med Evropo in Ameriko bo na srednjih valovnih dolžinah oviran, na dolgih in kratkih pa bo boljši.

## ZA GOSPODARSKO SODELOVANJE BALKANSKIH DRŽAV

Zastopniki držav, ki so podpisale balkanski sporazum, so imeli v Carigradu več dni trajajočo konferenco, na kateri so razpravljali predvsem o gospodarskem sodelovanju Jugoslavije, Grčije, Turške in Rumunske. Dodelili so se, da se ustanovi "Balkanski posvetovalni gospodarski odbor" ter določili pravila, po katerih bo sestavljen in bo posloval.

Prejšnji petek so bila pravila končnoveljavno odobrena in podpisana, nakar se je konferenca zaključila.

## PRIPOROČAJTE Novi list!

## Miglajaji za hišne gospodinj

Zelju, ki naj bi se hitro skuhalo, pridemo drobec sode ali natrona. Da ne razširja po hiši neprijetnega vonja po zelju, pregrnimo lonec s prtičkom, ki smo ga namočili v kisu (pomešanim z vodo), potem še s pokrovko.

**PRODA SE:** "Zemljevid Slovenske Zemlje" to je: vseh krajev koder prebivajo ali pa so prebivali Slovenci. Vsa ka, tudi najmanjša vas je zaznamovana. Zemljevid je nalepljen na platno s pregibi, priročen za v žep; se priporoča posebnim društvom, ker so vsa imena krajev v slovenskem jeziku na tiskana.

Cena \$ 15.— mln s poštino vred.

Ponudbe poslati na naše uredništvo z opombo: za "Zemljevid".

## KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE ZDRAVIMO

**SIFILIS 606-014.** — Moderno zdravljenje  
**BLENNORAGIA.** — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis vnetja in spolne bolezni.

**KRVNE BOLEZNI.** Slaba kri — oslabelost  
**SRCE.** Srčne napake — hibe.

**ŽELODEC.** Čreva — kislina — jetra.  
Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku u niverze na Dunaju.

**KOSTNE BOLEZNI.** Sušica.  
**REVMATIZEM in OBISTI.** Kila — zbadanje.

**GRLO, NOS, UHO.** Zdravljenje mizlice.  
**ZENSKE BOLEZNI.** Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)

**OTROŠKE BOLEZNI.** Rakitika — otrpelost.  
**NERVOZA** Glavobol.

Zarki X — Diatermija — Zarki ultravioleto  
**LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE** — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj.

Lastni sanatorij z nizkimi cenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo

**GOVORIMO SLOVENSKO**  
Urniki: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

**Pregled SAMO \$ 3.—**  
Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

**JARMIENTO 1017**  
ORDINIRA ob 10, 12 i 14 do 20 SATI

## MALI OGLASI

**KROJAČNICA IN TRGOVINA** raznovrstnega blaga se priporoča  
**SEBASTIAN MOZETIČ**  
Osorio 5025 — Paternal  
SLAMNIKI OD \$ 1.95 DALJE

**ŠIVILJA - MODISTKA** izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah  
**Anica B. Dolšček**  
Calle Charlone 36, pol kvadre od ul. Dorrego, poldrugo kvadro od Rivere.

**ROJAKOM V VILLA DEVOTO** se priporoča slovenski mlekar  
**JOSIP BREZAVŠČEK**  
Raznaša sveže in pristno mleko na dom. Točna in vestna postrežba.  
Pje. Nene 1973 — Villa Devoto.

**DR. MIGUEL F. VAQUER**  
Zdravnik bolnišnice Rawson in Salalerry. — Clinica General de Niños. Tinogasta 5744 UT. Liniers 548

kov za sestavo tega aparata samo 40 Din. V trgovinah pa se ga prodaja po 4 kovače.

# BOŽIČ IN NOVO LETO STA PRED DURMI



Ako nameravate poslati Vaši obitelji denar za bodoče božične praznike, vedite, da zadnja pošta, ki dospe še pravočasno, odide s parnikom "Conte Grande" 27. novembra t. l.

## Porabite to priliko NAKAŽITE DENAR

sedaj in ne pozabite, da skoro vsi Vaši sorojaki nakazujejo potom zavoda "Banco de Boston", ker vedo, da bodo na ta način njihovi svojci posluženi brž, ugodno in brez slehernih stroškov. Informirajte se in posežite nas.

V našem

## JUGOSLOVANSKEM ODDELKU

sprejemamo nakazila od 9. do 18. ure, ob sobotah pa od 8.30 do 11.

## THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99  
PUEYREDON 175  
Av. Gral. Mitre 301 Córdoba 1223  
(Avellaneda) (Rosario)

ZAUPANJE.. VLJUDNOST.. VARNOST.. HITROST

# Razbojnik Dubrovski

(Nadaljevanje)

"Tako se je vse končalo!" je rekel Vladimir, "še zjutraj sem imel kos zemlje in kosček kruha, jutri pa moram zapustiti dom, kjer sem se rodil. Moj oče in zemlja, kjer počiva, hosta last zakrizenega človeka, povzročitelja njegove smrti ter mojega uboštva. Vladimir je stisnil zobe in pogled mo je obvisel na portreju njegove matere. Portretist jo je predstavljal v jutranji beli obleki z rožo v lasih. "Ta portret bo last sovražnika mojega rodu." se je spomnil Vladimir, "Vržen bo z zlomljenimi stoli pred staro šaro, ali bo pa ohešen v predsobo kot predmet zasmeha, in zaničevanja pikerjev, a v njeni spalnici, v sobi, kjer je umrl oče, se bo naselil upravitelj ali pa, po preureditvi za harem, Ne, ne, nesrečna hiša, iz katere me je preprodil, ne sme biti njegova." Vladimir je škrtal z zobmi, strašne misli so mu divjale v glavi. Na ušesa so mu udarjali glasovi uradnikov, ki so po svoje gospodovali, zahtevali to in ono ter ga motili v njegovem premišljevanju. Naposled je vse utihnilo.

Vladimir je odprl predal, da bi uredil papirje umrlega. Papirji so obostojali večinoma iz računov in trgovinskih pisem. Raztrgal jih je, ne da jih prebral. Med njimi mu je prišel v roke zavitek z napisom: "Pisma moje žene". Vladimir jih je razvezal z menjajočimi se občutki; bila so pisana za časa turškega pohoda in

naslovljena iz Kistenevke v fronto. Opisovala mu je svoje življenje na deželi, gospodarske opravke, nežno je dikovala nad njegovo odsotnostjo ter ga vabila domov v objem svojih ljubih dragih. V enem izmed njih je priznala, da jo muči nemir zaradi zdravja malega Vladka, v drugem se je radovala nad njegovo zgodnjo sposobnostjo in mu prerokovala srečno in sijajno bodočnost. Vladimir se je zamaknil v branje in pozabil vse na svetu; ko je pogolbil dušo v svet družinske sreče, ni opazil, kako je prešel čas. Stenska ura je udarila enaist Vladimir je vtaknil pismo v žep, vzel svečo in odšel iz kabine.

V dvorani so uradniki spali po tleh. Na mizi so stali prazni kozarci in povsod se je širil močan duh po rumu. Vladimir je šel s studom mimo njih v predsobo. Bilo je temno v nji, toda nekdo se je, videč luč, skril v kot. Ko se mu je bližal s svečo, je Vladimir spoznal kovača Arhipa.

"Zakaj si tu?" ga je začudeno vprašal.

"Hotel sem, prišel sem pogledat, če je vse doma", se je izgovarjal Arhip v zadregi.

"Zakaj imaš kladivo s seboj?"

"Kladivo? Zakaj? Ali naj brez njega hodim ponoči? Vidiš, ti uradniki, ki so taki pretepači in zato, glej..."

"Ti si pijan, vrzi proč kladivo in se prespi!"

"Jaz pijan, batjuška Andrejevič? Bog mi je priča, da niso čutila niti kaplje moja usta, niti na misel mi ne

pride vino. Ali ni to nezaslišano, da nam ti pisarji hočejo vladati! Ti pisarji gonijo naše gospodarje iz lastne ga dvora. Kako hropejo ti hudiči, vse bi z enim udarcem... in potem z njimi v vodo."

Dubrovski je nagubančil čelo. "Poslušaj, Arhip!" je rekel in premolknil, "pusti svoje načrte! Ti niso krivi, ker delajo na povelje. Prižgi svetiljko in pojdi z menoj!"

Arhip je vzel iz gospodarjeve roke svečo, poskal za pečko svetiljko in jo prižgal, na kar sta odšla oba po zunanjih stopnicah. Po pločih iz litega železa je tolkel čuvaj, psi so zalajali.

"Kdo danes straži?" vpraša Dubrovski.

"Midve, batjuška", se je odzval tenki glas.

"Pojdite domov," je rekel Dubrovski, "ne potrebujemo vaju!"

"Prost večer", je zagodel Arhip.

"Hvala ti, naš krušni oče", sta odgovorili ženski in se odpravili domov.

Dubrovski je šel dalje. Nasproti sta mu prišla dva človeka in ga klicala. Spoznal je glas Antona in Griša.

"Zakaj ne spita?" ju je vprašal.

"Ni nama za spanje", je odgovoril Anton. "Kaj smo doživeli! Kdo bi si bil mislil!"

"Tišje," ga je prekinil Dubrovski, "kje je Jegorovna?"

"V gospodarskem poslopju, v svoji strešni sobici", je odgovoril Griša.

"Pojdi, privedi jo sem in vse ljudi, kar jih je v hiši, da ne ostane v njej

niti živa duša razen uradnikov, a ti Anton zaprezi telego!"

Griša je odšel in čez minuto se je javil s svojo materjo. Starka se to noč ni spala. Razen uradnikov ni nihče zatisnil oči.

"Ali ste vsi tu?" je vprašal Dubrovski. "Ali ni nihče ostal v hiši?"

"Nihče razen pisarjev", je odgovoril Griša.

"Dajte sem sena ali slame", je nadaljeval Dubrovski.

Ljudje so pohiteli v konjski hlev in se vračali s snopi sena.

"Položite ga pod stopnice! Tako, otroci, ogenj!"

Arhip je odprl svetiljko in Dubrovski je prižgal trsko.

"Stoj!" je zabranil Arhipu. "Zdi se mi, da sem v naglici pozabil zapreti vrata v predsobo. Pojdi hitro in jih zapri!"

Arhip je pohitel v hišo; vrata so bila odprta. Arhip jih je s ključem zaklenil.

"Ah, ti," je zakričala Jegorovna. "Vladimir Andrejevič, kaj delaš?"

"Molči!" jo je zavrnil Dubrovski. "No, otroci, zdravstvujte! Grem, kamor me povede Bog. Bodite srečni s svojim novim gospodarjem!"

"Oče, ti naš krušni oče!" so zavpili, "umremo — a tebe ne zapustimo, s teboj gremo!"

Konji so bili napreženi. Dubrovski je šel v telego z Grišo, Anton je udaril po konjih.

V tem trenutku je plamen ohlil hišo. Deske so zahreščale in se začele

rušiti, goreče tramovje je pokalo, nad streho je zakrilil rdeči pekelin, začelo se je žalostno tarnanje in klici na pomoč. Arhip se je oziral na požar z zlobnim smehom. Iskre so švigale.

"Zdaj je vse dobro", je rekel Arhip. "Kako gor! Gotovo se s Pokrovskega dobro vidi."

Ta hip je nov pojav obrnil njegovo pozornost nase. Po strehi gorečega skednja je begala mačka, ne vedoča, kam skočiti; od vseh strani so jo obdajali plameni. Z žalostnim mijavkanjem je bežna žival klicala na pomoč. Mladina se je divje smejala, ko je opazovala njen obup.

"Zakaj se smejete, vrage!", jih je nadržal kovač. "Ali se ne bojite Boga? Božja stvar poginja, a vi se radujete kakor norci!" Prislonil je leskev k goreči strehi in zlezal nanjo. Mačka je takoj spoznala njegovo namero in se mu z vidno hvaležnostjo obesila na rokav. Osmojeni kovač je s svojim bremenom prilezel na tla.

"No, otroci, zbogom", je dejal služinčadi okrog. "Tu zdaj nimam kaj delati, ostanite srečni in me ohranite v dobrem spominu!"

Kovač je odšel, požar je razsajal še nekaj časa, naposled se je polegel in ogorki oglja so žareli brez plamena. Okrog pogorišča so bledeli pogoreli, stanovanjci Kistenevke.

**7. poglavje.**

Drugi dan se je novica o požaru raznesla po vsej okolici. Ljudje so razpravljali o njem z različnimi slut-

njami in razlagami. Nekateri so bili uverjeni, da so ljudje Dubrovskega, ki so se opijani na pogrebščini posestvo zažgali iz neprevidnosti. Drugi so zopet dolžili uradnike, ki so se napili na svojem novem selišču. Nekateri so uganili resnico in so trdili, da je bil povzročitelj te strašne nesreče Dubrovski sam. Mnogim se je pa zdelo verjetno, da je pogorel sam z uradniki in služinčadi vred.

Trojekurov je prišel že drugi dan sam na lice mesta in osebno vodil preiskavo. Dognalo se je, da so prisodnik okrogne sodišča, upravitnik in pisar, tako tudi Vladimir Dubrovski, dojilja Jegorovna, sluga Griša, kočijaž Anton in kovač Arhip izginili neznankam. Vsa služinčad je soglasno izjavila, da so uradniki zgoreli. Ko se je sesedla streha, so izkopali njihove obžgane kosti. Ženski Vasilisa in Lukrecija sta rekli, da sta videli Dubrovskega in kovača Arhipa nekaj minut pred požarom. Kovač Arhip je bil po splošnem mnenju živ in verjetno glavni, če ne edini krivec požara. Nad Dubrovskim je ležal težak sum. Kirila Petrovič je poslal gubernatorju podroben opis dogodka in nova preiskava se je pričela.

Zaradi drugih vesti so se govorice in radovednost skoro usmerile drugam. Pojavili so se razbojniki in sirili strah po vsej okolici. Ukrepili, ki so jih proti njim podvzeli, so se izkazali pomanjkljivi